

**Triada Întunecată
(*Dark Triad*) vs
Triada Luminoasă (*Light Triad*)
a personalității**

Antecedente și efecte
la nivel individual și organizațional

Coordonatori

DAN FLORIN STĂNESCU

MARIUS CONSTANTIN ROMAȘCANU

Redactor: ANCA MILU-VAIDSEGAN
Tehnoredactor: CRISTIAN LUPEANU

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii COMUNICARE.RO, 2022.

Editura COMUNICARE.RO este departament în cadrul
Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative,
Facultatea de Comunicare și Relații Publice.

Editura COMUNICARE.RO

SNSPA, Facultatea de Comunicare și Relații Publice
Str. Povernei, nr. 6, sector 1
010643, București
România
Tel.: 0372.177.150
www.edituracomunicare.ro
e-mail: editura@comunicare.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Triada Întunecată (*Dark Triad*) vs Triada Luminoasă (*Light Triad*)
a personalității: antecedente și efecte la nivel individual
și organizațional / coord: Dan Florin Stănescu,
Marius Constantin Romașcanu. – București: Comunicare.ro, 2022
Conține bibliografie
ISBN 978-973-711-637-6

I. Stănescu, Dan Florin (coord.)
II. Romașcanu, Marius Constantin (coord.)

CUPRINS

Introducere / 7

George Tudorie

*Triada Întunecată și Triada Luminoasă. O arie
de cercetare în creștere cu probleme conceptuale nerezolvate* / 13

Lavinia Țânculescu-Popa

Cât de întunecat este întunericul? / 37

Vlad Burtăverde

*Este „bine” să fii „rău”? O abordare evoluționistă
a trăsăturilor Triadei Întunecate în contextul relațiilor romantice* / 55

Anca Mangra, Cătălin Țuțuianu, Loredana Ivan

*Competență socială, competență nonverbală și caracteristici
individuale. Rolul Triadei Luminoase și al autorefecției* / 91

Iulia-Maria Burnei, Dan Florin Stănescu

*Studiu comparativ privind Triada Luminoasă și
Triada Întunecată a personalității la voluntari și non-voluntari* / 113

Maria-Alexandra Manu, Dan Florin Stănescu

*Studiu explorativ cu privire la relațiile dintre comportamentele
civice organizaționale, încălcarea contractului psihologic,
violarea contractului psihologic și Triada Întunecată* / 141

Georgiana Manole-Andrei

*Legătura dintre conduita impusă de mediul de muncă
închis și caracteristicile Triadei Luminoase, aflate
în strânsă legătură cu abilitățile de comunicare interpersonală* / 169

Coordonatori și autori / 191

Introducere

În timp ce literatura de specialitate care abordează „trăsăturile întunecate” (*Dark Triad*) s-a dezvoltat constant în ultimii ani, se poate constata un interes relativ scăzut pentru abordarea aspectelor care vizează trăsăturile pozitive și obiectivele orientate spre starea de bine și creștere în viață. Ca urmare, în cadrul prezentului volum, propunem discutarea comparativă și integratoare a rețelei nomologice a Triadei Întunecate (un grup bine studiat de trăsături sociale aversive – *machiavelianism, narcisism și psihopatie subclinică*) cu rețeaua nomologică a Triadei Luminoase (*Light Triad*). Pentru început, urmărim identificarea principalelor elemente constitutive ale Triadei Întunecate și ale Triadei Luminoase (*Light Triad*), și, apoi, a principalilor predicatori/antecedente și efecte ale acestor două tipologii, atât în planul individual al trăsăturile de personalitate, cât și în cel interpersonal și organizațional.

De-a lungul timpului au existat abordări filosofice și psihologice care au discutat natura duală a individului în termeni de bine-rău, parte luminoasă versus parte întunecată (ex. *umbra*, cum o numea Jung). Cu toate acestea, cercetările științifice din ultimii 15 ani s-au centrat cu precădere asupra „trăsăturilor întunecate”, asociate convingerilor și comportamentelor etice, morale și sociale negative. S-a ajuns astfel la un consens privind componentele Triadei Întunecate (*Dark Triad*), acestea fiind: *narcisismul, Machiavelianismul și psihopatia subclinică*, având în comun natura lor mai puțin dezirabilă social, comportamente fenotipice similare (ex. manipularea) sau intercorelații pozitive ale scalelor subsumate lor. În diferite grade, toate cele trei caracteristici (*machiavelianism, narcisism și psihopatie subclinică*) implică un caracter social răuvoitor, cu tendințe de comportament de tip autopromovare, răceală emoțională, duplicitate și agresivitate.

Deși literatura de specialitate din ultimul deceniu a contribuit în mod substanțial la înțelegerea părții „întunecate” a naturii umane, multe aspecte referitoare la împlinirea personală, obiective de realizare orientate spre creștere și dezvoltare personală au fost în mare

parte neexplorate. Aceste au devenit însă din ce în ce mai prezente și valorizate atât la nivel individual, cât și la nivelul culturilor organizaționale, care răspund și integrează schimbările aduse, pe de o parte de profilul noilor generații (v. Milenialii și Generația Z), și, pe de altă parte, de recentrarea mediilor și filosofiilor de lucru asupra bunăstării și valorificării potențialului individului (i.e. găsirea celui mai bun loc pentru valorificarea potențialului individului ca premisă a eficienței). Încă din 1962, Maslow atragea atenția asupra faptului că, interesul exagerat îndreptat asupra unor aspecte ale naturii umane, în detrimentul celorlalte, reprezintă trunchiat ceea ce înțelegem prin umanitate. Mai mult, de-a lungul timpului s-au discutat și identificat elemente care atestă faptul că există o latură pozitivă și orientată spre creștere și autoactualizare a ființelor umane – o parte benefică. În acest context, interesul și apariția primelor problematizări teoretice și empirice ale Triadei Luminoase (*Light Triad*) vin să completeze această nouă direcție. Dezvoltarea și validarea primei scale în acest sens, *Light Triad Scale* în 2019, a contrapus celor trei factori ai Triadei Întunecate (i.e. narcisismul, Machiavelianismul și psihopatia subclinică): *katanismul* (i.e. a trata oamenii ca scopuri în sine, nu ca mijloace), *umanismul* (i.e. a respecta demnitatea și valoarea fiecărei persoane) și *încrederea în umanitate* (i.e. a crede în binele fundamental ce definește natura umană).

Pornind de la obiectivul general de a avea o abordare integratoare și a discuta relația dintre cele două aspecte ale naturii umane, adesea abordate separat, volumul își propune să exploreze potențialul teoretic și empiric al unor subconcepte și subscale care să urmărească efectele Triadei Întunecate (*Dark Triad*) și Triadei Luminoase (*Light Triad*) la nivelul practicilor și comportamentelor individuale, de grup și organizaționale. Materialele aflate în conținutul volumului de față se remarcă atât prin complexitatea perspectivelor asupra tematicii abordate, cât și prin diversitatea metodologiilor de cercetare utilizate.

George Tudorie semnează primul capitol al acestui volum „Triada întunecată și triada luminoasă. O arie de cercetare în creștere cu probleme conceptuale nerezolvate”. Autorul se întreabă dacă „avem într-adevăr de-a face cu inovații conceptuale în cazul celor două triade și, dacă da, în ce constau ele”.

Lavinia Țânculescu-Popa, autoarea celui de-al doilea capitol, ne propune un titlu pe cât de incitant, pe atât de atractiv: „Cât de în-

tunecat este întunericul?”. În răspunsul pe care îl oferă la întrebarea – aparent retorică – pe care o adresează, autoarea ne atenționează că: „prin urmare, găsim absolut esențial ca, într-un volum ce discută despre fațete ale personalității cunoscute ca fiind „întunecate” să aducem puțină lumină pentru a clarifica nu doar uni- sau bi-direcțional explicațiile cu privire la această triadă și a rezultatelor manifestării sale, ci chiar tri-dimensional, incluzând și elemente de profunzime legate de dinamica temporară, de integrarea proceselor de maturizare ale eu-lui și/sau de elemente ce țin de aspecte cultural/morale ale manifestării acestor tipuri de personalitate.”

Vlad Burtăverde oferă cititorilor prezentului volum ocazia de a explora, de-a lungul excursului pe care îl realizează pe parcursul capitolului: „Este «bine» să fii «rău»? O abordare evoluționistă a trăsăturilor Triadei Întunecate în contextul relațiilor romantice” aspecte esențiale cu privire la acel „set de trăsături indezirabile social – trăsăturile Triadei Întunecate – modul în care acestea se raportează la tiparele de relație romantică, cu accent pe înțelegerea costurilor și beneficiilor și a specificității contextului acestor trăsături, deoarece ele acționează în vederea facilitării succesului reproductiv”.

Anca Mangra, Cătălin Țuțuianu și Loredana Ivan sunt autorii capitolului cu privire la „Competența socială, competență nonverbală și caracteristici individuale. Rolul triadei luminoase și al autorefecției”. Studiul întreprins a avut ca obiectiv investigarea relațiilor dintre competențele sociale ale indivizilor, competențele nonverbale ale acestora, spiritul autoreflexiv, precum și trăsăturile de personalitate utilizând modelul *Light Triad* al personalității. Cercetarea efectuată de autori a fost desfășurată în încercarea de a „analiza competența nonverbală a indivizilor, mai specific abilitatea acestora de a decodifica emoții (*non-verbal sensitivity*), pe trei grupuri profesionale: studenți (de la Facultatea de Comunicare și Relații Publice – SNSPA), profesori din învățământul universitar și sportivi de performanță”. Studiul a urmărit „să evidențieze diferențele dintre aceste trei grupuri profesionale” și să evidențieze „posibilele explicații ale diferențelor inter-grupale și având în vedere cercetările anterioare conduse în România, în special pe studenți” și mai puțin pe adulți din afara mediului academic.

Iulia-Maria Burnei și Dan Florin Stănescu sunt autorii unui amplu „Studiu comparativ privind triada luminoasă și triada întunecată a per-

sonalității la voluntari și non-voluntari.” În cuprinsul acestui capitol, interesul autorilor este manifestat în legătură cu studierea elementelor necesare pentru a crea un profil de personalitate al voluntarilor; profil „care poate contribui la identificarea și implementarea unor metode potrivite de retenție a voluntarilor și poate avea un impact benefic asupra costurilor financiare și de timp asociate derulării stagiilor de voluntariat” și care conduce către un demers de cercetare al cărui scop este acela de a investiga diferențele existente între voluntari și non-voluntari în ceea ce privește elementele care compun Triada Întunecată (narcisism, machiavelianism, psihopatie) și Triada Luminoasă (Kantianism, umanism, încredere în umanitate).

Alexandra Maria Manu și Dan Florin Stănescu sunt prezenți în cuprinsul acestui volum cu un capitol intitulat: „Studiu explorativ cu privire la relațiile dintre comportamentele civice organizaționale, încălcarea contractului psihologic, violarea contractului psihologic și triada întunecată”. După cum mărturisesc chiar autorii: „lucrarea de față își propune să analizeze relația dintre conceptele reprezentate de comportament civic organizațional, încălcarea contractului psihologic (PCB), violarea contractului psihologic (PCV) și elementele triadei întunecate: narcisism, Machiavelianism și psihopatie.” O precizare pe care autorii o fac chiar de la începutul acestui capitol este legată de faptul că, deși interesul manifestat în literatura de specialitate pentru fiecare dintre conceptele avute în vedere este unul ridicat, aceste concepte nu au fost studiate până în acest moment împreună.

Georgiana Manole-Andrei încheie volumul de față cu o cercetare privind „Legătura dintre conduita impusă de mediul de muncă închis și caracteristicile triadei luminoase, aflate în strânsă legătură cu abilitățile de comunicare interpersonală”. În conținutul lucrării, autoarea își propune să identifice atât factorii care influențează dezvoltarea sau diminuarea abilităților de comunicare interpersonală ale polițiștilor care lucrează în sistemul penitenciar din România, cât și factorii care au influență asupra caracteristicilor triadei luminoase ale personalității acestora, precum și proporția în care acești factori influențează aceste caracteristici. Totodată, potrivit afirmațiilor autoarei: „cercetarea vine să completeze lacune ale literaturii de specialitate în ceea ce privește mediul de lucru specific unei instituții totale, mai exact a mediului penitenciar, asupra competențelor de comunicare inter-

personală ale angajaților, dat fiind faptul că cele mai multe studii se apleacă asupra studierii problematicei în cazul deținuților”.

În finalul acestei scurte introduceri a lucrării „Triada Întunecată (*Dark Triad*) vs. Triada Luminoasă (*Light Triad*) a personalității: antecedente și efecte la nivel individual și organizațional” ne rezervăm plăcerea de a vă mai spune că dacă sunteți fascinați de problematica Triadei Întunecate și a Triadei Luminoase sau sunteți doar interesați de aspectele din care sunt alcătuite trăsăturile de personalitate tenebroase sau strălucitoare ale oamenilor, vă asigurăm că efortul de a parcurge până la final volumul pe care tocmai l-ați deschis va fi pe deplin răsplătit.

Dr. Dan Florin STĂNESCU

Dr. Marius Constantin ROMAȘCANU